

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Marek Dobrowolski

SSN Marek Siwek (sprawozdawca)

Protokolant starszy inspektor sądowy Anna Rusak

przy udziale obwinionego adwokata A. G. oraz jego obrońcy adwokat J. S.

w sprawie adwokata A. G.

obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

w zw. z art. 95n ustawy Prawo o adwokaturze

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na rozprawie,

kasacji obrońcy obwinionego,

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt [...], zmieniającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z dnia 28 listopada 2018 r., sygn. [...]

I. uchyla orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury w zaskarżonej części, to jest w zakresie punktu 1 lit. c, d, e, punktu 2 i 3 oraz utrzymane w nim w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] i postępowanie dyscyplinarne wobec adwokata A. G. w tej części umarza;

II. kosztami postępowania dyscyplinarnego obciąża Izbę Adwokacką [...].

[M. T.]

Marek Dobrowolski Marek Motuk Marek Siwek

UZASADNIENIE

Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej [...] orzeczeniem z dnia 28 listopada 2019 r., sygn. akt [...], uznał obwinionego adwokata A. G. za winnego popełnienia siedemdziesięciu dziewięciu przewinień dyscyplinarnych. Każdy z przypisanych obwinionemu deliktów polegał na skierowaniu do konkretnej osoby pisma zatytułowanego „Przedsądowe wezwanie do zapłaty w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa”, w którym obwiniony wzywał adresata pisma do dobrowolnej zapłaty kwoty 470 złotych, tytułem zaspokojenia domniemyanych roszczeń przysługujących spółce [...] Sp. z o.o., którą reprezentował. Roszczenia miały wynikać z bezprawnego rozpowszechniania utworu audiowizualnego pt. „[...]” za pośrednictwem internetu, w sieci peer-to-peer, przy użyciu komputera lub innego sprzętu elektronicznego. Załącznikiem do pisma był wzór ugody pomiędzy [...] Sp. z o.o. a adresatem pisma. Sąd ten uznał, że każde z zachowań opisanych w powyższy sposób stanowi przewinienie dyscyplinarne z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 2 w zw. z § 13 w zw. z § 14 i w zw. z § 17 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (ZZEaiGZ). Sąd w odniesieniu do każdego z przewinień przypisanych obwinionemu wymierzył jednostkową karę pieniężną w wysokości 2.625 albo 2640 zł, nadto w odniesieniu do niektórych przypisanych przewinień orzekł obowiązek przeproszenia pokrzywdzonego. Sąd Dyscyplinarny wymierzył obwinionemu łączną karę pieniężną w kwocie 79.000 złotych.

Na skutek odwołania wniesionego od tego orzeczenia Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt [...]:

1. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że:

1. na podstawie art. 88 ust. 2 i art. 95 n ustawy Prawo o adwokaturze w związku z art. 17 § 1 pkt 6 ustawy Kodeks postępowania karnego umorzył postępowanie w zakresie czynów przypisanych obwinionemu w pkt. I ppkt.: 2, 4, 5, 7, 9, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 26, 27, 28. 30, 32, 34, 35, 36,

- 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 47, 48, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 61, 64, 67, 68, 70, 71, 73, 74, 76, 78 zaskarżonego orzeczenia, z uwagi na przedawnienie karalności;
2. uniewinnił obwinionego od czynu przypisanego mu w pkt. I ppkt. 65 zaskarżonego orzeczenia;
 3. w zakresie czynów przypisanych obwinionemu w pkt I ppkt 1, 3, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 21, 22, 25, 29, 31, 33, 44, 46, 56, 60, 62, 63, 66, 69, 72, 75, 77, 79, na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 82 ust. 1 i art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze, w zw. z § 1 ust. 2, §13, § 14 i § 17 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu wymierzył obwinionemu adwokatowi A. G. karę pieniężną w wysokości półtorakrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, tj. 2.625 zł. (dwa tysiące sześćset dwadzieścia pięć złotych) za każdy z przypisanych mu czynów oraz na podstawie art. 81 ust. 3a w zw. z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze orzeka wobec obwinionego obowiązek przeproszenia każdego z pokrzywdzonych wymienionych w opisie przypisanych obwinionemu czynów, polegający na wysłaniu przez obwinionego do każdego z pokrzywdzonych pisemnych przeprosin za skierowanie do nich pisma zatytułowanego „Przedsądowe wezwanie do zapłaty w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa”, listem poleconym w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia;
 4. rozwiązał orzeczenie o karze łącznej z pkt II zaskarżonego orzeczenia;
 5. na podstawie art. 84 ust 1 i 2 pkt 3 ustawy Prawo o adwokaturze wymierzył obwinionemu za czyny przypisane mu w pkt. 1 c) niniejszego orzeczenia karę łączną w wysokości dwunastokrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, tj. kwotę 21.000 zł (dwadzieścia jeden tysięcy złotych);
 6. w pozostałym zakresie utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie;
 7. na podstawie art. 951 Prawa o adwokaturze w zw. z ust. 1 pkt c Uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 1 lipca 2017 r. obciążył obwinionego zryczałtowanymi kosztami postępowania za drugą instancję w wysokości 1.000 zł (tysiąc złotych) na rzecz Naczelnej Rady Adwokackiej.

Od orzeczenie tego orzeczenia kasację wniósł obrońca obwinionego, który zaskarżając je w części, tj. w zakresie pkt 1 lit. c, d, e, pkt 2 i 3, zarzucił:

II. na podstawie art. 523 §1 K.p.k. oraz art. 526 §1 K.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy Prawo o adwokaturze oraz art. 91 c ustawy Prawo o adwokaturze rażące naruszenia przepisów prawa, które miało wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie:

1. rażącą obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z §1 ust. 2 w zw. z §13, §14 i §17 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu przez przyjęcie, że Obwiniony dopuścił się naruszenia przepisów §13, §14 i §17 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu w sytuacji, gdy na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie stwierdzić należy, iż Obwiniony swoim zachowaniem polegającym na przygotowaniu pisma pn. „Przedsądowe wezwanie do zapłaty w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa” i jego wysłaniu nie wyczerpał znamion przewinień dyscyplinarnych wskazanych ww. przepisach, bowiem:
 1. pismo pn. „Przedsądowe wezwanie do zapłaty w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa” zostało sporządzone w związku z powszechnym i nagminnym łamaniem autorskich praw majątkowych w Internecie;
 2. w tytule, jak i w treści ww. pisma nie zostało wskazane na popełnienie przez adresata przestępstwa, a jedynie na podejrzenie jego popełnienia, co było zgodne z materiałem dowodowym zgromadzonym w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową w P. pod sygn. akt: 2 Ds. [...];
 3. ww. piśmie brak jest jakichkolwiek sformułowań stanowiących groźbę wszczęcia postępowania karnego czy postępowania dyscyplinarnego w stosunku do adresata pisma;
 4. ww. piśmie brak było jakichkolwiek elementów obraźliwych, dobitnych czy drastycznych;
 5. Obwiniony wzywał „do dobrowolnej zapłaty”, co wyklucza jakikolwiek element przymusu i groźby;

6. Obwiniony jednoznacznie wskazał, że zapłata żądanej kwoty spowoduje polubowne zakończenie sporu w zakresie naruszenia majątkowych praw autorskich na drodze cywilnej;
7. rażącą obrazę przepisu prawa procesowego, tj. art. 6 K.p.k. w zw. z art. 117 §2 K.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy Prawo o adwokaturze przez prowadzenie
w dn. 23 stycznia 2020 r. rozprawy odwoławczej i wydanie orzeczenia pod nieobecność Obwinianego, mimo iż Obwiniony usprawiedliwił swoje niestawiennictwo na ww. terminie rozprawy odwoławczej z uwagi na swój nagły pobyt w szpitalu i wniósł o jej odroczenie, w sytuacji gdy na rozprawie odwoławczej sąd dokonuje czynności procesowych, w których strony mają prawo wziąć udział, a realizując swoje uprawnienia, mogą składać wyjaśnienia, oświadczenia i wnioski ustnie lub na piśmie, a korzystanie z tych uprawnień przez Obwinionego jest realizowaniem jego prawa do obrony i zarazem wykonywaniem gwarantowanego mu konstytucyjnie prawa do obrony we wszystkich stadiach postępowania, które to prawo Obwinionego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny zostało rażąco naruszone;
8. rażącą obrazę przepisu art. 88 ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 K.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy Prawo o adwokaturze przez nieumorzenie postępowania w zakresie czynu z pkt I ppkt 37 i 49 orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z d. 28 listopada 2018 r. (sygn. akt: [...]) przez nieumorzenie postępowania w zakresie czynów wskazanego w pkt I ppkt 37 i 49 orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z d. 28 listopada 2018 r. (sygn. akt: [...]), mimo iż z uwagi na upływ pięcioletniego terminu uległy one przedawnieniu;
9. rażącą obrazę przepisu prawa materialnego art. 12 K.k. w zw. z art. 1 §1 K.k. w zw. z art. 95n pkt 2 ustawy Prawo o adwokaturze przez jego błędne niezastosowanie w stanie faktycznym sprawy, a przez to błędne przyjęcie, że zachowanie Obwinionego stanowi szereg przewinień dyscyplinarnych, podczas gdy był to jeden czyn, na który składało się wiele zachowań podjętych w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jakim było polubowne zakończenie sporu powstałego na tle rozpowszechnienia bez uprzedzenia utworu

audiowizualnego pt. „[...]” za pośrednictwem Internetu w sieci peer-to-peer, przy użyciu komputera lub innego sprzętu elektronicznego, do którego autorskie prawa przysługiwały mocodawcy Obwinionego, tj. spółce [...] sp. z o.o. poprzez skierowanie, w krótkich odstępach czasu pism pn. „Przedsądowe wezwanie do zapłaty w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa” oraz Ugodą do osób, będących właścicielem łącza Internetowego, z których doszło do bezprawnego udostępnienia ww. utworu, a zachowanie Obwinionego godziło wyłącznie w zasady deontologiczne zawodu adwokata, a nie w dobra osobiste;

10. orzeczenia wobec Obwinionego kary dyscyplinarnej - kary pieniężnej, tak jednostkowej, jak i łącznej, rażąco niewspółmiernej do przypisanych mu przewinień dyscyplinarnych przy wymierzaniu, której Wyższy Sąd Dyscyplinarny pominął istotne okoliczności, takie jak to, że Obwiniony kierując pismo pn. „Przedsądowe wezwanie do zapłaty w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa” działał w imieniu i na rzecz swojego Klienta - spółki [...] sp. z o.o., którego autorskie prawa majątkowe do utworu audiowizualnego pn. „[...]” były powszechnie i nagminnie naruszane w Internecie, zachowanie Obwinionego nie miało wymiaru czysto finansowego, bowiem wszelkie korzyści finansowe z tytułu zawarcia ugód w związku z rozpowszechnianiem utworu audiowizualnego pn. „[...]” w sieci peer-to-peer osiągała tylko i wyłącznie spółka [...] sp. z o.o., osoby, które w toku niniejszego postępowania skierowały skargi wobec Obwinionego nie poniosły jakiegokolwiek szkody majątkowej.

Wniósł o uniewinnienie Obwinionego od zarzucanych mu przewinień dyscyplinarnych względnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Adwokatury do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się zasadna w zakresie zarzutów w pkt. II. 2 i II.3, co musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego orzeczenia oraz utrzymanego nim w mocy

orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] i umorzeniem postępowania dyscyplinarnego w pozostałej, zaskarżonej części.

Nie było natomiast możliwości odniesienia się do merytorycznych zarzutów postawionych w sprawie, w szczególności do zarzutu z pkt. II. 1, gdyż w istocie zostały one postawione nie wobec zaskarżonego orzeczenia, ale wobec orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego I instancji, tj. Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...]. Odniesienie się do zarzutu z pkt. II.5. jest natomiast bezprzedmiotowe w myśl art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.

Należy zatem w pierwszej kolejności stwierdzić, że stosownie do treści art. 91a Prawa o adwokaturze, kasację wnosi się od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, przy czym kasacja może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa oraz rażącej niewspółmierności kary (art. 91b Prawa o adwokaturze).

Uwzględniając przytoczone podstawy kasacji oraz orzeczenie, które może nią być objęte, trzeba wskazać, że z powołanych przepisów wynika przede wszystkim, że kasacja nie jest środkiem służącym weryfikacji poprawności rozstrzygnięcia wydanego w I instancji. Oznacza to, że w kasacji nie jest dopuszczalne postawienie zarzutów, które w istocie są skierowane do orzeczenia sądu dyscyplinarnego izby adwokackiej. Sąd Najwyższy nie jest bowiem umocowany do ponownej weryfikacji orzeczenia pierwszoinstancyjnego, gdyż temu służy wyłącznie postępowanie odwoławcze, a takie było w sprawie przeprowadzone.

Podkreślenia wymaga również usytuowanie Sądu Najwyższego w strukturze organów związanych z postępowaniem dyscyplinarnym wszystkich przewidzianych w ustawodawstwie zawodów zaufania publicznego, a więc również adwokatów. Sąd Najwyższy nie jest kolejnym sądem dyscyplinarnym przyporządkowanym do tej struktury; ustawodawca nałożył na Sąd Najwyższy jedynie obowiązek kontroli prawidłowości odwoławczych postępowań dyscyplinarnych wyłącznie z punktu widzenia zgodności tego postępowania z prawem oraz adekwatności orzekanych w tym postępowaniu dolegliwości. W modelu kontroli postępowań dyscyplinarnych określonych zawodów zaufania publicznego chodzi zatem o to, by najwyższy rangą sąd państwa miał możliwość weryfikacji prawidłowości realizacji określonych zadań, jakie prawodawca przewidział dla określonych korporacji zawodowych w kontekście

pewnych uprawnień władczych, jakie tym korporacjom przysługują w ramach sądownictwa dyscyplinarnego. Należy jednocześnie zaznaczyć, że obowiązki Sądu Najwyższego w postępowaniu dyscyplinarnym nie mogą być utożsamiane z obowiązkami sądu odwoławczego, skoro kontrola prawidłowości postępowania dyscyplinarnego została ograniczona wyłącznie do aspektu stosowania prawa przez odwoławczy sąd dyscyplinarny i odbywa się w płaszczyźnie kasacyjnej, a więc z natury rzeczy wyjątkowej, ukierunkowanej na stwierdzenie tylko szczególnej rangi uchybień, których istnienie dyskwalifikuje w ogóle zaskarżone orzeczenie sądu dyscyplinarnego II instancji, powodując, że nie sposób zaakceptować jego istnienia w obrocie prawnym, a zarazem wskazuje, że w ramach działań organów określonej korporacji – sądów dyscyplinarnych – doszło do nadużyć (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 marca 2024 r., II ZK 74/23; z 26 lipca 2024 r., II ZK 14/24).

Konsekwencją treści art. 91a i 91b Prawa o adwokaturze jest także to, że w kasacji wykluczone jest kwestionowanie ustaleń faktycznych. Sąd Najwyższy, także w modelu kontroli postępowań dyscyplinarnych zawodów zaufania publicznego, jest bowiem sądem prawa i zakresem jego kognicji w ramach postępowania kasacyjnego jest objęte jedynie badanie zaskarżonego orzeczenia z punktu widzenia zgodności z prawem, w dodatku, jak już wspomniano, w sposób kwalifikowany, odmienny od kontroli odwoławczej. Prócz samej treści podstaw kasacji w tego rodzaju sprawach należy również uwzględnić, że ustawodawca kształtując te podstawy nie nawiązał do względnych powodów odwoławczych (art. 438 k.p.k.), a określił je, ograniczając zarazem, w sposób szczególny. W tym kontekście trzeba stwierdzić, uwzględniając zarazem charakter postępowania kasacyjnego, że naruszenia prawa mogące być podstawą kasacji muszą mieć postać kwalifikowaną. Na skarżącym kasacją ciąży zatem obowiązek wykazania nie tylko istnienia określonego uchybienia sądu odwoławczego, ale także jego kardynalnego, kwalifikowanego charakteru, które dyskwalifikuje zaskarżone orzeczenie i nakazuje jego uchylenie.

Uwzględniając te uwagi należy stwierdzić, że część zarzutów podniesiona we wniesione w sprawie kasacji wręcz wprost skierowana została przeciwko orzeczeniu Sądu izbowego, skoro nie podniesiono w nich naruszenia art. 433 § 2 k.p.k., tak jak właśnie w pkt. II.1 i II.4. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury nie mógł natomiast

naruszyć wskazanych w tych zarzutach przepisów prawa materialnego, gdyż ich nie stosował. Zostały one zastosowane przez Sąd Izby Adwokackiej [...], co zostało skontrolowane przez korporacyjny Sąd odwoławczy w ramach kompetencji przewidzianej w art. 433 § 2 k.p.k., a naruszenie tego przepisu nie zostało podniesione. Ma to tę konsekwencję, że aktualnie nie jest możliwe przesunięcie Sądu Najwyższego do roli sądu II instancji, a więc do roli korporacyjnego sądu dyscyplinarnego, z wcześniej przedstawionych powodów.

Jednakże nie ulega wątpliwości, że skarżący ma rację o ile podnosi naruszenie art. 6 k.p.k., gdyż to uchybienie z pewnością miało miejsce w postępowaniu odwoławczym i równie pewna jest możliwość jego wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia, skoro naruszony przepis stanowiący podstawę procesowego prawa do obrony należy do fundamentalnych regulacji o charakterze gwarancyjnym, stanowiąc zarazem pochodną konstytucyjnego prawa do obrony wyartykułowanego w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP. Choć w treści tego unormowania mowa jest o prawie do obrony oraz o prawie do korzystania z pomocy obrońcy w postępowaniu karnym, to nie ulega wątpliwości, że gwarancjami wynikającymi z powołanego unormowania konstytucyjnego objęte są również wszelkie inne postępowania o charakterze represyjnym (por. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 4 lipca 2002 r. sygn. akt P 12/01 oraz z dnia 3 listopada 2004 r. sygn. akt 18/03, a także P. Sarnecki [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Tom II, wyd. II, red. L. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016, art. 42, teza 3), a zatem również postępowanie dyscyplinarne adwokatów.

Należy przypomnieć, że obwiniony nie stawiał się na rozprawie odwoławczej w dniu 23 stycznia 2020 r., w której miał prawo wziąć udział, co wynika z art. 450 § 3 k.p.k. W tym samym dniu w godzinach przedpołudniowych, za pośrednictwem pracownika swojej kancelarii, obwiniony złożył na biurze podawczym Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury wniosek o odroczenie terminu rozprawy z uwagi na pobyt w szpitalu, do którego dołączył zaświadczenie o pobycie w publicznej placówce zdrowia. Obwiniony wskazał w swoim wniosku, że dzień wcześniej z ostrymi bólami brzucha oraz bardzo wysokim ciśnieniem trafił na Szpitalny Oddział Ratunkowy Szpitala [...], z którego to po zleconych przez lekarza prowadzącego badaniach, w tym m.in. tomografii komputerowej, morfologii, USG, został przyjęty na

Oddział Chirurgii ww. Szpitalu, na którym to oddziale nadal przebywa i nie ma wiedzy, kiedy zostanie wypisany. Wynika to z materiałów znajdujących się w aktach sprawy dyscyplinarnej oraz z załączonych do kasacji dokumentów.

Z art. 117 § 2 k.p.k. wynika, że czynności nie przeprowadza się, jeżeli osoba uprawniona nie stawiała się, a brak dowodu, że została o niej powiadomiona, oraz jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że niestawiennictwo wynikło z powodu przeszkód żywiołowych lub innych wyjątkowych przyczyn, a także wtedy, gdy osoba ta usprawiedliwiła należycie niestawiennictwo i wnosi o nieprzeprowadzenie czynności bez jej obecności, chyba że ustawa stanowi inaczej. Słusznie zatem skarżący powołał się na wykładnię art. 117 § 2 k.p.k. w relacji do art. 450 § 3 k.p.k., jakiej w przeszłości dokonywał niejednokrotnie Sąd Najwyższy, a należy stwierdzić, że wykładnia ta ma charakter jednolity, a zarazem jednoznaczny i jest utrwalona. Wynika z niej, że przepis art. 117 § 2 k.p.k. w pełni obowiązuje w postępowaniu odwoławczym, w odniesieniu do udziału oskarżonego (obwinionego) w rozprawie. Zgodnie przyjmuje się bowiem, że przepis art. 450 § 3 k.p.k. nie stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 117 § 2 k.p.k. (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 5 kwietnia 2026 r., SDI 9/16; z 4 listopada 2020 r., I KK 112/20), zaś usprawiedliwione niestawiennictwo oskarżonego (obwinionego) tamuje przebieg rozprawy odwoławczej, powodując konieczność jej odroczenia (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 11 października 2016 r., II KK 145/16; z 4 września 2019 r., III KK 145/18). W konsekwencji za oczywiste trafne należy uznać stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 18 maja 2021 r., III KK 121/21, w którym stwierdził, że cyt.: „prowadzenie rozprawy odwoławczej pod nieobecność obrońcy, który należycie usprawiedliwił swą nieobecności i wyraził wolę uczestnictwa w rozprawie, uniemożliwia mu przedstawienie w sposób ustny oświadczeń i argumentacji na poparcie zarzutów apelacji. Toteż nawet jeżeli założyć, że obrońca nie przywołałby w swoim ustnym wystąpieniu nowych argumentów i okoliczności na poparcie zarzutów apelacji, niż te przedstawione w pisemnej apelacji, to jednak naruszenie prawa do obrony w jego aspekcie formalnym należy ocenić jako mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku.”

W niniejszej sprawie na etapie postępowania odwoławczego obwiniony nie miał obrońcy, a więc uprawnienia, jakie przysługiwały mu w postępowaniu

odwoławczym mógł realizować wyłącznie samodzielnie. Nie sposób zarazem zakwestionować realności przyczyny, która uniemożliwiła obwinionemu stawianictwo przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w dniu 23 stycznia 2020 r., a zarazem prawidłowości usprawiedliwienia nieobecności wynikłej ze zdarzenia nagłego i nieprzewidywalnego. Zaniechanie przerwania lub odroczenia rozprawy przez Sąd odwoławczy w zaistniałych realiach prawnoprocesowych niewątpliwie zatem stanowiło naruszenie art. 6 k.p.k. oraz art. 117 § 2 k.p.k., którego stwierdzenie musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i umorzeniem postępowania dyscyplinarnego w zaskarżonej części, ze względu na fakt, że w chwili obecnej wszystkie czyny zarzucone obwinionemu uległy przedawnieniu, co jest związane z upływem pięcioletniego okresu przedawnienia karalności deliktów dyscyplinarnych przewidzianego w art. 88 ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze (najpóźniejszy z przypisanych czynów miał mieć miejsce do dnia 28 lutego 2015 r.).

Słusznie również podniósł skarżący istnienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej przewidzianej w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., gdyż już na etapie postępowania odwoławczego doszło do przedawnienia karalności dwóch zarzuconych zachowań, czego nie dostrzegł Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury. Przypisany obwinionemu czyn w pkt. I ppkt 37 wyroku Sadu I instancji miał zostać popełniony w okresie od 10 listopada 2014 r. do 19 listopada 2014 r., zaś czyn z pkt. I ppkt 49 – w okresie od 3 listopada 2014 r. do 10 listopada 2014 r. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury, jak wyżej wskazano, orzekał w dniu 23 stycznia 2020 r., a więc już po upływie pięcioletniego okresu przedawnienia wynikającego z art. 88 ust. 2 ustawy Prawo o Adwokaturze. Obowiązkiem procesowym było zatem uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu I instancji i umorzenie postępowania o te dwa wymienione czyny, do czego jednak nie doszło. Rażące naruszenie prawa jest zatem w tym zakresie niewątpliwe i również uzasadnia rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego.

Należy podkreślić, że uchybienia postępowania odwoławczego wykluczały jakiegokolwiek rozważania Sądu Najwyższego w kontekście zarzutu z pkt. II.1., także w pryzmacie oczywiście niesłusznego ukarania (art. 537 § 2 k.p.k.). Rzecz bowiem w tym, że skoro stwierdzone uchybienia procesowe dotyczą postępowania odwoławczego, które zważywszy na skuteczność zarzutu z pkt. II.2. powinno być

powtórzone, możliwe jest jedynie umorzenie postępowania dyscyplinarnego, gdyż według art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. przedawnienie karalności wyklucza jakiegokolwiek dalsze procedowanie.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, o kosztach postępowania dyscyplinarnego rozstrzygając według treści art. 95l ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze.

[M. T.]

[ms]

Marek Dobrowolski Marek Motuk Marek Siwek